

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D4/1/K.T.-01/1 (İlk İnceleme)

Karar Sayısı : 01-23/217-57

Karar Tarihi : 15.5.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan), İsmet CANTÜRK,
Nejdet KARACEHENNEM, A.Ersan GÖKMEN, R.Müfit SONBAY,
Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖR: Kerem TOMUR

C- ŞİKAYET EDEN: Özel Sağlık Kuruluşları Birliği Derneği

İncirli Cad. Ferah Apt. No:76 D:18 34740 Bakırköy-İstanbul

D- HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILANLAR: Türkiye Kızılay Derneği

(Ataç Sok. No:32 Yenışehir-Ankara)
ve şubelerine bağlı sağlık kuruluşları

E- İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayetçi tarafından Türkiye Kızılay Derneği'nin İstanbul ili Pendik, Fatih, Avcılar, Gaziosmanpaşa ve diğer bazı şubelerine bağlı olarak çalışan tıp merkezleri ve dispanserlerinin, özel sağlık kuruluşları aleyhine rekabeti ihlal ettikleri iddia edilmektedir.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 12.6.2000 tarih, 2396 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 3.5.2001 tarih, D4/1/K.T-01/01 sayılı İlk İnceleme Raporu 11.5.2001 tarih, REK.0.08.00.00/25 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-23 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Türkiye Kızılay Derneği'nin İstanbul ilinde faaliyet gösteren Gaziosmanpaşa, Fatih, Avcılar, Pendik ve diğer bazı şubelerine bağlı tıp merkezleri ve dispanserlerinde uygulanan fiyat tarifelerinin, yasal düzenlemelerle getirilen vergi muafiyetlerinin verdiği avantajlar sebebiyle görece düşük belirlenebildiği ve bu çerçevede özel sağlık kuruluşları aleyhine yıkıcı ve haksız rekabete yol açıldığı iddialarının, söz konusu dipanser ve tıp merkezlerinin hakim durumda olması ve kar eden teşebbüsler olması nedeniyle kabul edilebilir nitelikte bulunmadığı ve bu nedenle Kızılay'ın ilgili pazardaki faaliyetleri ile ilgili olarak 4054 Sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Ülkemizde sağlık hizmetleri "birinci basamak sağlık hizmetleri" ve "ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri" şeklinde genel bir ayırımı tabidir. İlgili ürün

pazarı, “teşhis” ve “ayakta veya yatarak tedavi” aşamalarını kapsayan ikinci basamak klinik sağlık hizmetleri olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar: Rekabet koşullarının homojenliği ve söz konusu hizmetlerin alıcılarının bu hizmetleri alırken, zorlayıcı sebepler olmadıkça yaşadıkları il ya da ilçede bulunan sağlık kuruluşlarını tercih etmeleri dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar İstanbul ili olarak tespit edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Türkiye Kızılay Derneği'nin (Kızılay) İstanbul ili Gaziosmanpaşa, Fatih, Avcılar ve Pendik şubelerine bağlı olarak çalışan tıp merkezleri ve dispanserlerinin, özel sağlık kuruluşları aleyhine yıkıcı rekabet yaptıkları iddiası çerçevesinde, öncelikli olarak Kızılay'ın 4054 Sayılı Kanun anlamında “teşebbüs” sayılıp sayılmayacağı belirlenmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs; "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmaktadır.

Kızılay'ın faaliyetlerinin ekonomik faaliyet niteliği taşıyıp taşımadığı ve sonuç olarak Kızılay'ın teşebbüs sayılıp sayılmayacağı belirlenmesinde öncelikli olarak Kızılay Dernek Tüzüğü'nün 5. maddesinde sayılan görevleri değerlendirilmiştir. Buna göre Kızılay'ın görev ve faaliyetleri 3 ana başlık halinde sınıflandırılmaktadır. Kızılay; savaşta veya hükümetin ilan ettiği olağanüstü hallerde, barış zamanında ve uluslararası yardımlaşmalarda farklı faaliyetler yürütmektedir.

Kızılay'ın şikayet konusu faaliyetleri “barış zamanında” gerçekleştirdiği çalışmalarına ilişkindir. Bu kapsamda, dispanserler, sağlık merkezleri ve hastahaneler açmak ve yönetmek ile kendisinin tekel ve imtiyazında bulunan maddeleri, kamu yararına uygun bir anlayışla, ticari bir kuruluş gibi işletmek Kızılay'ın faaliyetleri arasında gösterilmektedir. Kızılay'ın 2000 yılı faaliyet raporuna göre, ticari işletme gelirleri toplam gelirleri içerisinde önemli bir orana ulaşmaktadır.

Kamuya yararlı dernek statüsünde olan Kızılay'ın yönetimi ve temsili dernek tüzüğünde belirtilen esaslara göre kendi üye ve delegelerinin seçtiği yetkili kurullar eliyle yapılmaktadır. Bu çerçevede, gerek yönetimi gerekse de temsili açısından bağımsız bir niteliği haiz olan ve ticari faaliyette bulunan Kızılay 4054 Sayılı Kanun kapsamında “teşebbüs” hüviyetinde bulunmaktadır.

Şikayet dilekçesinde, verdiği sağlık hizmetleri KDV ve benzeri vergilerden muaf olan Kızılay'ın, İstanbul'un bazı semt ve ilçelerinde dispanser ve tıp merkezleri çalıştırdığı ifade edilerek, vergi muafiyetleri nedeniyle rekabette avantajlı durumda bulunan söz konusu kuruluşun sağlık hizmetlerini özel sağlık kuruluşlarının rekabet edemeyecekleri fiyatlardan arz ettiği ve bunun sonucunda özel sağlık kuruluşları olarak “yıkıcı” rekabete maruz kaldıkları iddia edilmektedir.

Yapılan tespitlere göre, ilk incelemenin yapıldığı “İstanbul ili ikinci basamak klinik sağlık hizmetleri” pazarında, Kızılay Pendik şubesine bağlı 3 tıp merkezinin pazar payları düşük oranlardadır, ayrıca adı geçen 3 tıp merkezinin “kapasiteleri” büyük ölçekte bir pazar gücüne sahip olmalarını engellemektedir. Buna göre, Kızılay Pendik şubesine bağlı 3 tıp merkezinin 4054 Sayılı Kanun anlamında “hakim

durumda" olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Kızılay Fatih şubesi dispanseri, Kızılay Gaziosmanpaşa tıp merkezi ve diğerleri için de aynı durum geçerlidir.

Bu çerçevede, Kızılay şubelerine bağlı tıp merkezlerinin ilgili pazarda "hakim durumda" olmadığı, dolayısıyla Kızılay'a bağlı söz konusu sağlık kurumlarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmelerinin mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıdaki tespit ve değerlendirmelerin ışığında; Türkiye Kızılay Derneği'nin İstanbul'da faaliyet gösteren Gaziosmanpaşa, Fatih, Avcılar, Pendik ve diğer bazı şubelerine bağlı tıp merkezleri ve dispanserlerinde uygulanan fiyat tarifelerinin, sağlık kuruluşları aleyhine yıkıcı ve haksız rekabete yol açtığı iddialarının, söz konusu tıp merkezleri ve dispanserlerin ilgili pazarda hakim durumda bulunmamaları nedeniyle kabul edilebilir nitelikte bulunmadığına; bu sebeple Kızılay'ın ilgili pazardaki faaliyetleri ile ilgili olarak 4054 Sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına gerek olmadığına, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.